

СЕНТОМАШАНИН

Лист за просвету, привреду и остале народне потребе.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ.

на 1/2 годину 6 Кр.
на 1/4 године 3 »
на 1/8 године 2 »
Поједини бројеви 10 пот.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ЂОКА РАДУЛОВИЋ



Рукописи шаљу се на уредништво а новац за претплату а огласе на администрацију »Сентомашанина«. Неплаћена писма не примају се. Огласи се рачунају по тарифи ако се више пута уврштају рачунају се јефтиније.

Народни „просветитељи“ и „реформатори“

Било је воља од увек но у новије доба се нарочито опажа нека тежња да се наш народ просвети, да се наш живот реформише.

Нема збора, да имаде врло многога код нас, што би требало искоренити или бар на практичнију основу поставити, само би тада требало почети систематски радити и по неком логичном плану. Међутим шта се ради код нас. Велика већина тих »просветитеља« и »реформатора«, добро се наруча, запали добру цигару, даде себи донети можда и црну каву, те онда седне да тиме или какву расправу или позоришни комад са том намером, да народ просвети и одвикне од рђавих навика.

Тоби било са свим лепо, само је малер то, што та господа немају куражи да почну требити коров тамо где треба, него се раскораче па удрипо нашем сиротом паору, кога и иначе неугог и доброћудног и онако доста ударају сви остали. Почну му читати моралне придике: не ваља ићи у биргуз, не ваља ићи на рогаљ, не ваља правити сватове, не треба држати даће, не требају му каруце, не требају ни девојкама дукати и вазда таквих ствари.

Па добро, тако је, све те наведене ствари не требају паору човеку, тако је, само ја питам да ли је то крај са којег треба наше друштво почети лечити? Нећу да питам, да ли је право, да ми паору забрањујемо такве ствари не ударамо по господи прво, да се ми окану излишних и штетних навика и обичаја, јер такима, не само, да сами себе упропасте, него упропасти и паора, служећи му као рђав пример за углед, јер паор вели: »Ја сам прост човек, па не знам пресудити шта је добро а шта није, него ћу гледати шта раде господа, они су људи учевни и видели су више света, па ће боље знати шта треба а шта не треба.

Ето на пр. велимо паору не иди у биргуз, а ми господа не избијамо из кафана и пивара, велимо паору, да не треба одржавати рогљеве, кобојаги шири се неморам, а ми господа држимо шуре где се игра »танго« или се наше женскиње у највећој мери хардио картају као најгори картароши. Не треба паор да прави сватове а ми ти развеземо читаву улицу каруца па и гајдаша и тамбураша. Њему не требају каруце и ако има своје коње и сам кочијаши, а ми купујемо automobile и плаћамо скупе шофере. Паоревој девојци не требају дукати и ако после за њих добије већи део свог новца натраг и док их је носила

бар се знало да је то Српкиња чим је човек види, а ми нашим сестрама и женама навешамо безброј скупих мачијих репова и још скупљих тичијих перушака па је то право. Један пише позоришни комад па критикује ношење дуката а о женином рођендану купи јој златну празлетну.

Е питам ја Вас сада поштовани читаоци и мила Србадијо, како Вам се то свиђа. Знате то је налик на оног попа, који је својим вернима проповедао, како пост треба тачно одржавати јер је то добро и по наше тело здраво — а он је дотле код куће љуштио шунке и уживао, — како је лепу беседу својој пастви одржао.

Колико је штетно то лажно и непромишљено моралисање, види се најбоље одатле, што су ти апостоли против ношење дуката много више шкодили нашем народу, него што су хаснили, јер својом лармом против дуката учинили су то, да су се жене наше девојке стидиле, истина, да носе дукате — него су почеле куповати златне празлетне и ланце, те су се тек тада материјално убогаћиле. Дукат кад прода губи на малом рецимо 40 фиј. по комаду а код великог 3-60 К. а кад хоће да прода ланац, за који је дала 200 К не добије ни 40 К дакле шта је ту онда изгубљено?

На једном грчком храму у прастаро доба, стајаше на улазу натпис:

војника, нападнутих изненада; кроз Љуму поче одјеквати прасак пушака; Дрим поче ваљати коње и јунаке.

У Призрен опет почеше стизати рањеници.

А и тешке болести почеше косити наше војнике.

Измучени дуготрајном борбом; измочдени хладноћом и нејелом, наши војници већ нису могли, тако као у почетку рата, одолевати болестима. Измучен и ослабео организам попуштао је opakим бољетицама. Прозеби, запаљење плућа и врућица почеше се све више ширити међу наше борце.

Призренска болница била је пуна и препуна.

А свакога дана пристизали су све нови болесници. А доносили су и рањенике, махом тешке рањенике. Доносили су их из Љуме.

Многи су подледали болестима или ранама.

Мало, мало, па би кроз улице призренске писнуо онај тужни глас трубе, кроз коју је трубач извијао погребну песму војничку. Или би писку трубе одменио тупи јек добоша, који је, онако једноставан, чини ми се више парао

срце но и она једнолика опроштајна песма трубачева. Напред је корачао војник с белом крстачом у рукама; за њим су трома ишли мршави коморџијски коњићи, вукући таљиге, на којима је био необојени дрвени сандук са земним остатцима једнога од наших бораца, који своје кости оставља далеко од куће своје и деце своје. А за колима је лагано ишло неколико војника, још здравих: стегли једном руком ремик од пушке, оборили главу доле и иду, да одаду последњу почаст једноме од оних многих, који је заједно с њима, колико јуче, говорио о срећи своје отаџбине и борио се за опште добро свога народа.

Ми, што се задесимо случајно на улици, уклањамо се у крај, да пропустимо овај тужни спровод, подижемо десну шаку слепоочници и ободу капе, да на тај начин кажемо последње збогом мученику и јунаку, а нехотице сваки од нас помисли:

— Сутра, прекосутра и мене ће, може бити, овако испраћати.

Упутили смо се болници, да обиђамо оне у животу.

ПОДЛИСТАК.

У ПРИЗРЕНСКОЈ БОЛНИЦИ

(Једна глава из књиге »Кад смо пошли на Косово«)

На нашем фронту нема више рата. Метоксија је у нашој власти. Наша војска прошла је и кроз албанске кршеве и избила на Јадрене.

Па опет још немамо мира.

Љума, она љута и увек немирна Љума, сада није могла остати дуго на миру.

Кад су први наши одреди пошли од Призрена на Везиров Мост и Жур, сва се Љума била покорила. На све стране чуло се само: »Теслим! Теслим!« И ми смо у становницима Љуме гледали браћу своју.

Али ова браћа наша не хтедоше братски. Подстакнути од оних, који су и до тада новем, црквом и многим обећањима непрестано стварали неред у Албанији, ова наша браћа врло брзо заборавише на со и хлеб, што их нашој војсци поднесоше, и почеше нас нападати мучки. Везиров Мост обоји се крвљу наших

»Познај сам себе« то бисмо могли до-
викнути и нашим »просветитељима«
и »реформаторима«.

»Познајте и поправите прво сами
себе«. Проучите своје мане и своје
недостатке, те их отклоните, па кад
од себе начините узорне људе, онда
дигните свој глас и загрмите: »браћо,
ваш посао не ваља, ево угледајте се
на нас, видите како ми скромно и ра-
зумно живимо па ето видите како ле-
по напредујемо«. Јер онај који хоће
да води тај мора добрим примером ићи
напред. Срби у својим ратовима и са
Турци и са Бугари. Зато су побеђи-
вали као бујица, што су њихови офи-
цири добрим примером предњачили.
Они се нису сакрили за букве ни ро-
вове а момчадији викали напред, него
су са исуканом сабљом јурили први
па викали: за мном браћо«.

Тако урадите и Ви г. г. реформа-
тори па ћете на пољу народног пре-
ображаја пожњети исто тако велике
успехе као што су и ми пожњени на
бојном пољу. А ако нећете тако да
радите, онда бар оставке на миру у
првом реду — нашег паора те се не-
мојте над њиме растресати својом му-
дрошћу. Ж.

Нестор С. Белић.

Дрхћућом руком и сузним очима
уписујемо у народну читуљу име не
само Сентомашкога сина, него и врсна
сина срп. народу. У црни оквир уно-
симо име Нестора С. Белића, чије зем-
не остатке данас предадоше матери
земљи на вечити починак.

Мало их је у српском народу,
које познато име покојниково.

Он беше дика и понос Сентомаша
јер у њему беше потпуно оличен пра-
ви тип Сентомашанина. Својим херој-
ским и дивно развијеним телом иза-
зивао је свачију пажњу, а Сентомаш
се поносио што је таки ђетић из њега
поникао.

Али као што је својом спољаш-
ношћу импонувао, тако исто и својом
ученом спремом и бистрином, обра-
зован и спреман испољавао се својим
радом као ретко ко, што се најбоље
видело на свима гранама његова рада.
Регулатан и одлучан био је неуморан
у раду.

Живим заузимањем пратио је

Болница је доле, испод чаршије, ниже
католичке цркве.

То је велика, двоспратна зграда, али као
и све турске јавне грађевине, врло напуштена:
прозори су расушени, не затварају се добро,
те кроз њих дува као у каквој клисури. Под
је од дасака, које нису приљубљене једна уз
другу, и поткорупиле су се и извитиле, да је
мучно и здраву ићи по таквој поду, а да се
не саплиће ногама. Таваница је такођер од
дасака, које су, као и оне на поду, размакнуте
једна од друге, те они у приземљу кроз таван-
ницу лако назире шта је горе у соби над њим.
А они опет горе не смеју ни поквасити под у
соби, јер би се сва та вода сручила за врат
и на лице онима, који су у приземним одајама.

Кад смо ушли у призрен, у овој болници
било је пуно рањеника и болесника. Али су
сви били у врло јадноме стању: били су без
постеље, и без покривача; без лекова, и без
болничара и нудиља. А на све стране било је
ђубре до чланака.

Наши лекари и болничари урадили су све
што се могло урадити зими, на брзу руку, у

живот свога народа у опште, нарочито
у месту, те је својим промицава-
ши духом знао да уочи потребе на-
родне. Главна му је тежња била, да
народ наш треба да се што јаче ма-
теријално подигне. Зато је срцем и
душом био одан Привреднику, коме је
био десна рука у овим крајевима. Не-
уморно је на сваком кораку пропаги-
рао и крчио пута Привредниковоме
раду.

Србин од главе до пете свуда је
широ и заступао српство отворено
и слободно.

Нико валда није уживао тако по-
верење у Сентомашу као што га је
имао врли покојник. Његова су врата
била отворена свакоме коме је треба-
ло савета и поуке, у чему је свагда на
услуги стајао. Зато су га Сентомаша-
ни поштовали и волели. Та се љубав
Сентомашана према покојнику најлепше
и дирљиво показала на данашњем
му укупу, каквога Сентомаш до данас
није имао, јер се на њега био иску-
пило цело место.

Колико је покојник био поштован
и уважен у месту видело се по оној
многочу сузи народној, које су се данас
ромиле за незаборављеним покојником.

Али велико и искрено саучешће
нека буде као благ мелем за тешко
ожалостићену породицу, која је у по-
којнику изгубила реткога мирна и при-
мерна оца.

Нестора С. Белића неће наскоро
ко да замене у Сентомашу, па зато
ће успомена на њега дуго да живи
овде у месту, а његови ће га се Сен-
томашани дуго с пијететом сећати.

Нека је слава и трајан спомен врло
и честитом Србину Нестору С. Белићу!

Вести из места.

† Нестор С. Белић. Данас ујутру
7. марта о. г. стигао је у Сенто-
маш жељ. воз са мртвим одром пок.
Нестора Белића, те је мртво тело овог
врлог покојника, на мртвачким колима
одмах са жељ. станице донешено у оvd.
св. правосл. цркву у присуству много-
бројних Сентомашана

После подне у 3 сат. отпочело је
опело овом нашем незаборављеном по-
којнику уз чинодјесовање свог оvd.
свештенства и са стране.

На погребу је званично заступље-

онаквој згради, да та болница буде бар налик
на оно, што би по имену требало да је. Али
се мало могло урадити. Само што су истру-
гали и избацили оно силно ђубре и блато, ду-
варове окречили, под малко очистили и доте-
рали, унели нешто кревета и постеља и на-
местили пећи.

Уђосмо у болницу: напред генерал, а за
њим нас неколицина, што смо желели да оби-
ђемо живе мученике.

Лекар Димитрије Марић таман је обила-
зио одаје у приземљу.

Дежурни болничар, чим нас спази, јави
му и он изиђе пред нас.

Да га нисам добро знао из раније, као
вреднога председника крушевачке Народне Од-
бране, не бих сада у њему познао лекара, чи-
јем је старању поверена читава једна велика
болница, с толиким болесницима и рањеници-
ма. Био је у обичној сукненој униформи редо-
ва болничара, са шајкачом на глави. У своје
време био је ослобођен служења војничкога
рока у сталноме кадру, те није био положио
испит за резервног официра. Рат га је застао

на била пол општина [и све месне
корпоације, осим оvd. Сентомашана би-
ло је на погребу силног света из око-
лине, по чему се види да је пок. Нестор
био не само обљубљена личност
у самом Сентомашу него и у околини,
који је у свом животу вазда свој на-
род потпомогао, где год се показала
потреба ту је Нестор Белић знао сво-
јим лепим и добрим саветима, сваком
на помоћи бити.

Зато су како Сентомашани тако и
сва околина одавали му за живота
највеће поштовање. Па и сад када се
по милости божјој упокојио похитао
свако, и старо и младо да својим са-
учешћем ода последњу част сени
Несторовој.

Нека му је лака црна земља!

Вести са стране,

Новосадски трамвај озледио јед-
ног српског гимназисту. У среду по-
сле подне око 5 часова озледио је
тешко једног ученика оvd. српске вел.
гимназије трамвај у дунавској улици.
Трамвајска кола јурила су свом брзи-
ном од владичанског двора у правцу
према променади. Пред кућом фото-
графа Сингера ударио је трамвај Ђор-
ђа Вукадиновића ученика I. разреда
српске гимназије који је са својим
друговима враћајући се из шетње,
ишао левом страном дунавске улице.
Ђаци су били на тротоару и њихова
пажња била је упућена на неки са-
свим други предмет, кад које или из
непажње или што кочничар није дао
довољно рано знак или што је трам-
вај јурио недозвољеном брзином, не-
сретни Вукадиновић сишао је с тро-
тоара баш у моменту кад је трамвај
онуда пројурио. Трамвајска кола до-
хватила су Вукадиновића и оборила
на тротоар. Срећом је Вукадиновић
пао на тротоар а не пред кола која
су истом брзином наставила даље пут.
Вукадиновић је при свем том тешко
озлеђен. Њему је услед контузије по-
ломљено ребро и повређене су груди.
Гимназиста је одмах однесен у оvd.
варошку болницу, где му је указана
прва помоћ. Вукадиновић је родом из
Платичева у Срему. Његово здрав-
ствено стање је додуше озбиљно, али
није критично. Управитељ гимназије
спроводи истрагу, да би установио ко

без икаква чина у војсци и он је, у редовској
униформи, морао да наређује великом броју по-
чину у војсци старијима од себе: и подофици-
рима и официрима.

Марић је био преморен. И дању и ноћу
имао је да бди над толиким и болесним и ра-
њеним ратницима, а било је оскудице и у спре-
ним болничарима, и нудиљама, и у најпречим
потребама за болницу.

Призрен је врло удаљен од жељезничке
пруге, па је било мучно снабдети болницу сви-
ма потребама.

Прво нас је провео по одељењима, у ко-
јима су били рањеници.

То су били махом тежи рањеници. Лакше
смо испраћали колима до Феризовића, и одат-
ле, железницом, за Скопље и, даље, за Врање,
Ниш и Београд. Ове нисмо смели кретати. Ра-
не су им опасне, па не би могли издржати ве-
лики пут. Нарочито путовање колима било би
врло мучно за њих.

Све су собе биле пуне.

Они сасвим тешки рањеници били су сме-
штени на кревете, махом направљене на брзу
руку, од дасака на ногарима.

је кривац и јели кочничар видео на
шинама Вукадиновића и што није да-
вао унапред знак за одступање. Трам-
ваји у Н. Саду заиста јуре прекомер-
ном брзином баш у улицама где је
највише деце. Тако н. пр. невероват-
ном брзином пролази трамвај Ђурчиј-
ском улицом према николајевској ос-
новној школи, где толико деце про-
лазе. Крајње је време, да надлежни
учине што, да се то спречи и да се
на тај начин отклоне несреће које
отуд произлазе!

Здравље.

Да се здравље сачува зависи од
многих чињеница. Није довољно само
бити богат и имати сва средства за по-
десан живот, па да будемо здрави. Јер
и богати чине погрешке против свога
здравља. Шта више, те су погрешке,
које се чине из обести и пресићено-
сти, опасније и штетније по здравље,
него ли погрешке, које се чине услед
немаштине или незнања.

За отклањање погрешака против
здравља богатима је потребна само
добра и јака воља а сиротињи, поред
тога, још и животне потребе.

Али и једнима и другима потреб-
на је још и добра нарав, расположе-
ње и веселост.

Богатима је то потребно, да им
послужи као брана и опомена, да у
вртлогу бурног живота обуздају своје
страсти и спрече погрешке.

Сиротињи пак, добра нарав је још
једино благо, која их у тешкој борби
за живот, бодри и храбри, те лако и
неосетно подносе и разумно отклањају
све тешкоће и чине мање погрешака
против здравља.

Поред многоструких узрока, који
нам случајно, изненада, свесно или
несвесно, шкоде здрављу, добра нарав
је најјача заштита, било да све те уз-
роке и погрешке предупреди и откло-
ни, било да у тим тешкоћама очува
здравље, да се више не изгуби.

Дакле, добра нарав чува здравље,
а у болести даје снаге за што брже
оздрављење.

Зато наш народ каже: »да је до-
бра нарав пола здравља.«

Ко је благе, добре и тихе нарави,
тај ће ретко да учини погрешку про-
тив свога здравља. Док они, који су
пргави, људи, секантни и цандрљиви,
не размишљају довољно о сваком свом
раду, већ често греше против свога
здравља.

Отуда је мишљење нашег света,
да је секирација, љутња и брига уз-
рок многим болестима и нарочито је-
ктици. То је донекле тачно. Јер у љут-
њи и бризи не господари увек разум,
који обуздава све рђаве прохтеве и
чува од разних погрешака против
здравља.

Пргавост доноси неразмишљеност,
која ствара погрешке против здравља.

Данас је век нервозе, која се нај-
чешће изражава у пргавости, напра-
ситости и љутњи. И онда није чудно,
кад човек сам себе једе, гризе и мучи,
»као што зло сирће сам свој суд једе.«

У љутњи и нараситости учине
се најтеже погрешке.

Као разлог појави порока и стра-
сти увек се узима брига и нерасполо-
жење.

За то треба страсти обуздавати,
а не дозволити, да нас оне обуздају.

У сваком послу треба да господари
разуму. Он је једини у соању да
нас сачува и да нас обузда тд свих
рђавих прохтева.

Ко је у стању да располаже са-
мим собом у свакој прилици, при сва-
ком раду, тај може да сачува здравље
и да дуго живи.

У овој тешкој борби за опстанак,
у овој маси друштвених недуга, само
онај излази као победилац, који себе
може увек да савлада.

Колико је њих навукло разнолике
болести само за то, што су били пр-
гави, љути, па нису хтели да се сачу-
вају од назеба, од разних зараз-
них болести, од каквог несрећ-
ног случаја. Колико је њих услед бри-
ге и нараситости утонуло у бездан
друштвених порока и страсти. Колико
су њих себе и своју децу живе сахра-
нили само последицама своје непеде-
сне нарави! Па ипак, то нам не служи
за пример, већ у томе све даље и ду-
бље тонемо упропашћавајући свој нај-
већи капитал здравље.

Истина је, да је лакше давати са-
вете него ли их примењивати. Јер њи-
хова примена зависи од многих и мно-
гих узрока.

То исто важи и за нашу нарав.
Она је производ нашег домаћег и дру-
штвеног васпитања, она је дело нашег
материјалног благостања.

У овој трци за бољим животом,
добра нарав је бранич, да задвољства
не пређу у пороке, тешкоће у бригу
и неразмишљеност, а обоје у разно-
лике болести.

За то буди увек весео и распо-
ложен. Не љути се и не брине много.
Бригом се ништа не избрину. Љутњом
се ништа не постиже.

Добра и весела нарав чува здрав-
ље у најопаснијим тешкоћама.

Добро расположење утиче на пра-
вилну радњу свих наших органа.

Ко је увек расположен и весео,
тај боље једе и спава; паметнији ми-
сли и више осећа; правилније ради,
лакше отклања и предвиђа све штет-
не узроке и последице.

Добра нарав ствара расположење
и задовољство, угодан и миран живот,
а то све одржава и чува здравље.

Па и у болести добра нарав је
најбољи лек. Она подиже снагу, даје
моћ и срце крепи, те се лакше свака
болест подноси издржи.

Добра нарав дејствује на срце,
осећаје и разум више, и брже него и
најјача електрична струја.

Добра нарав чува душу од поро-
ка а тамо од погрешака. Она је нашем
здрављу оно, што је сунце земљи. До-
бра нарав отвара врата здрављу и
срећи.

За то ви пргави и жустри чита-
оци, умерите се у вашој жустрини;
сваку мисао, пре но што је исказете,
два пут промислите а сваки рад којег
се намерава подузети, оставите да
преноћи, па сутра се по ново о њему
одлучујте.

Књижевност.

»Ратна споменица«. Уредништво
»Босанске Виле« јавља, да ће »Ратна
Споменица«, коју је намеравало изда-
ти као прва два броја за 1914., обух-
ватити 6 бројева, дакле бројеве за ја-
нуар, фебруар и март. и изаћи као

засебна целина, са књижевним и на-
учним прилозима најбољих српских и
хрватских радника на перу, почетком
марта.

Због тога уредништво моли прет-
платнике да не рекламирају бројеве
за ову годину.

Пошто ће »Споменица« бити за-
себна целина може се на њу саму
претплатити код уредништва у Сара-
јеву са 2-50 круне, а књижарска ће
цена бити 3 К.

Шаљиве приче из народа.

Молитва против буба.

Газда Лаза у Доњој Тузли имао
је у својим собама по поду цариград-
ске скупоцене ћилимове. У кући се
запале неке бубице, које су почеле
ћилимове гристи. Шта све није газда
Јова покушавао да би бубе истребио,
али узалуд. Позову и попа-Марка да
чита молитву и поп-Марко се одазове.
У молитви поче поп-Марко овако: И-
зидите нечастиви из дома благочести-
ваго Лазара, и идите преко Маје-
вице... а на то ће газдарица Мара:

— Оче Марко! Само не у Брчку,
јер и пријатељ Јова има оваке ћилиме!

СРПСКИ СОКО У СЕНТОМАШУ.

Позив.

НА

РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ,

која ће се одржати у понедељак 9.
марта о. г. у 7 сати у вече у сали
општинске гостионице.

Дневни ред:

1. Оверовљење присутних чланова.
2. Извештај управног одбора о раду
за прошлу годину.
3. Извештај благајника и вође.
4. Избор управе, старешине и чаш-
ништва.
5. Евентуалије.
6. Избор 3 члана за оверовљење скуп-
штинског записника.

Аркадије Петровић
за тајника.

Данчина Дунђерски
потстаршина.

540. sz. kig. 1914.

Pályázati hirdetés.

Turja községnél lemondás folytán
megüresedett községi faiskolai kertészi
állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Javaldalom 600 korona készpénz-
fizetés szabad lakás 2½ holdnyi kert
bevételeiből egy harmad rész, úgy szintén
egy harmadrész az ugartáblákon
termelt vetőmennyből, melynek megmű-
veltetéséről a község gondoskodik.

Pályázati kérvények a község elő-
járóságához címezve f. évi márczius
hó 15-éig nyújtandók be.

Turja, 1914. márczius hó 1-én.

Ivanits Szvetozár
jegyző.

Miskovity Sándor
h. bíró.

ПОЗИВ

НА

I. РЕДОВНУ СКУПШТИНУ

Прве Сентомашке Штампарије д. д. у Сентомашу,

која ће се одржати 15. марта о. г. после подне у 2 сата у општинској кући.

Дневни ред:

- 1.) Избор 2 члана за оверовљење присутних деоничара.
- 2.) Извештај привременог управног и надзорног одбора.
- 3.) Поднашање друштвених правила.
- 4.) Избор управе.
- 5.) Избор надзорног одбора.
- 6.) Избор 2 члана за оверовљење скупштинског записника.

Привр. Управа.

Прва Сентомашка Штампарија д. д.

Потребује једног шегрта и једну девојчицу, исти да су из боље куће, а стари од 13—15 године. Ступити могу одма.

ШАЦА МАНОЈЛОВИЋ

НА ПИЈАЦИ. У СЕНТОМАШУ. НА ПИЈАЦИ.

Заступа најодличније осигуравајуће друштво, како за место тако и за околину. На захтев излази и ван места и у хатару на имања кога год позове, и то о своме трошку.

Осигурава на живот, ватре, леда, несретне случајеве и крађе.

У исти мах обраћа пажњу поштованом грађанству у месту и околини, да посредује на куповање и продаје куће и земље.

Као стари и опробани трговац у сваком погледу ће најсавесније и најтачније извршити на најпотпуније задовољство и то све уз најскромнију награду.

Прва српска радња готових мушких, женских, дечјих одела и мушких шешира

БРАЋА РАДУЛОВИЋ

РАДЊЕ:

Сомбор.-Ст.-Бечеј.-Т.-Ковин.

НАРОДНА КРЕДИТНА БАНКА

ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО

У СЕНТОМАШУ.

У КУЋИ Г. ЂОРЂА БЕКИЋА.

Прима улоге на штедњу и укамаћује са $5\frac{1}{2}\%$ веће и сталне улоге по 6%
Издаје хипотекарне зајмове на непокретности куће и земље.

Власник Прва Сентомашка Штампарија д. д. у Сентомашу.